Eiropas Parlaments
2019-2024

Ārlietu komiteja

2023/2127(INI)

12.9.2023

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par Eiropas Parlamenta ieteikumu Padomei un Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos par ES un Ķīnas attiecībām
(2023/2127(INI))

Ārlietu komiteja

Referente: *Hilde Vautmans*

SATURA RĀDĪTĀJS

Lpp.

EIROPAS PARLAMENTA IETEIKUMA PROJEKTS 3

EIROPAS PARLAMENTA IETEIKUMA PROJEKTS

Padomei un Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos par ES un Ķīnas attiecībām (2023/2127(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Eiropadomes 2023. gada 30. jūnija secinājumus par Ķīnu,

– ņemot vērā Komisijas un Savienības Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos 2019. gada 12. marta kopīgo paziņojumu "ES un Ķīna — stratēģiska perspektīva" (JOIN(2019)0005),

– ņemot vērā ES stratēģiju sadarbībai Indijas un Klusā okeāna reģionā, kas pieņemta 2022. gada 16. septembrī,

– ņemot vērā Padomes 2020. gada 28. jūlija secinājumus par Honkongu,

– ņemot vērā priekšsēdētājas Urzulas fon der Leienas runas par riska mazināšanu, kas attiecīgi teiktas 2023. gada 30. martā Eiropas Politikas centrā un 2023. gada 18. aprīlī Parlamentā,

– ņemot vērā Komisijas un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2023. gada 20. jūnija kopīgo paziņojumu Eiropas Parlamentam, Eiropadomei un Padomei par Eiropas ekonomiskās drošības stratēģiju (JOIN(2023)0020),

– ņemot vērā Parlamenta 2021. gada 20. maija rezolūciju par Ķīnas piemērotajām atbildes sankcijām ES vienībām, EP deputātiem un valstu parlamentu deputātiem[1],

– ņemot vērā Parlamenta 2021. gada 16. septembra rezolūciju par jaunu ES stratēģiju attiecībā uz Ķīnu[2],

– ņemot vērā Reglamenta 118. pantu,

– ņemot vērā Ārlietu komitejas ziņojumu (A9-0000/2023),

A. tā kā Ķīna vienlaikus ir gan ES partnere, gan arī aizvien nopietnāka konkurente un sistēmiska sāncense;

B. tā kā gan Eiropas Savienība, gan Ķīna ir kopīgi ieinteresētas īstenot konstruktīvas un stabilas attiecības, kuru pamatā jābūt noteikumos balstītai starptautiskajai kārtībai, līdzsvarotai iesaistei un savstarpībai;

C. tā kā Ķīnas Komunistiskajai partijai nav tādas pašas vērtības kā Eiropas

[1] OV C 15, 12.1.2022., 17. lpp.
[2] OV C 117, 11.3.2022., 40. lpp.

demokrātiskajām valstīm, Ķīna kļūst aizvien autoritārāka un starptautiskā mērogā popularizē pārvaldības modeļus, kas ir pretrunā ES vērtībām;

D. tā kā Ķīna mainās un virzās uz jaunu drošības un kontroles laikmetu, ko raksturo aizvien uzstājīgāka ekonomikas politika un ārpolitika, mēģinājumi mainīt noteikumos balstītu starptautisko kārtību un aizvien represīvāka iekšpolitika;

E. tā kā pārliecinoši aizstāvēt savas intereses un vērtības pret aizvien uzstājīgāko Ķīnu ES var tikai tad, ja ES īsteno kopīgu un vienotu pieeju;

F. tā kā Eiropai nolūkā aizstāvēt savas pamatvērtības un panākt, ka pret to izturas kā vienlīdzīgu partneri, ir vajadzīga jauna pieeja Ķīnai, kam pamatā būtu Eiropas stratēģiskā autonomija, savstarpība, sadarbība ar līdzīgi domājošiem partneriem un stāšanās pretī centieniem uzspiest savu gribu;

G. tā kā ES nedrīkst akceptēt, ka Ķīna sniedz izšķirīgu politisko vai militāro atbalstu Krievijas nelikumīgajam agresijas karam Ukrainā vai jebkādā veidā palīdz apiet ES sankcijas, kas noteiktas pēc Krievijas nelikumīgā iebrukuma;

H. tā kā ES nedrīkst akceptēt nekādas vienpusējas *status quo* izmaiņas Taivānas šaurumā, jo īpaši ar spēka pielietošanu, kā arī cilvēktiesību pārkāpumus Ķīnā, sevišķi Siņdzjanā, Tibetā, Iekšējā Mongolijā un Honkongā,

1. iesaka Padomei un Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos:

Ķīnas iesaistīšana globālu izaicinājumu risināšanā

a) turpināt sadarbību ar Ķīnu, lai risinātu tādus globālus izaicinājumus kā klimata pārmaiņas un biodaudzveidība, veselības aizsardzība un gatavība pandēmijām, parādu atvieglošana un humānā palīdzība, un pastiprināt dialogu ar Ķīnu drošības jautājumos, ņemot vērā Ķīnas aizvien noteicošāko lomu globālajā drošībā;

b) aicināt Ķīnu ievērot noteikumos balstītu starptautisko kārtību, jo īpaši ANO Statūtu principus, tostarp ievērot visu valstu teritoriālo integritāti un politisko neatkarību;

c) saglabāt diplomātisko stabilitāti, vienlaikus ES ieņemot stingru nostāju pret Ķīnu, lai tā uzņemtos atbildību kā ANO Drošības padomes locekle un izdarītu spiedienu uz Krieviju nolūkā apturēt Krievijas nelikumīgo agresijas karu pret Ukrainu;

d) atkārtoti uzsvērt, ka Ķīnai kā pasaulē lielākajai CO_2 emitētājai ir jāapņemas pēc 2030. gada nekāpināt CO_2 2 emisiju apjomu saskaņā ar Parīzes nolīgumu un saviem solījumiem;

e) nodrošināt, ka Ķīnai ir konstruktīva loma tādās daudzpusējās organizācijās kā Pasaules Tirdzniecības organizācija, Pasaules Veselības organizācija (PVO) un Apvienoto Nāciju Organizācija, un atbalstīt pasākumus, kas ļautu Taivānai piedalīties sanāksmēs, mehānismā un pasākumos, ko pilda attiecīgās starptautiskās struktūras, tādas kā PVO, Starptautiskā Civilās aviācijas

organizācija un ANO Vispārējā konvencija par klimata pārmaiņām;

f) pienācīgi reaģēt uz Ķīnas centieniem veidot alternatīvas starptautiskas organizācijas, tostarp ar *BRICS* valstu (Brazīlija, Krievija, Indija, Ķīna un Dienvidāfrika) grupas starpniecību, nodrošināt labāku koordināciju starp ES dalībvalstīm un stiprināt partnerības ar līdzīgi domājošiem partneriem visā pasaulē;

Iebildumi pret cilvēktiesību pārkāpumiem Ķīnā

g) uzstāt, ka Ķīnai kā globālai lielvarai ir jāpilda savi pienākumi un jāievēro cilvēktiesības un tiesiskums;

h) nodrošināt vienotu Eiropas pieeju, ja Ķīna izmanto savu ekonomisko ietekmi nolūkā apklusināt opozīciju, kas iestājas pret cilvēktiesību pārkāpumiem; uzlabot cilvēktiesību dialogu ar Ķīnu un iesaistīt tajā Eiropas Parlamenta deputātus, un strādāt pie vienotas pieejas kultūras un akadēmiskajai sadarbībai ar Ķīnu, vienlaikus novēršot Ķīnas finanšu avotu pārmērīgu ietekmi;

i) atbalstīt neatkarīgu un objektīvu ANO izmeklēšanu par cilvēktiesību pārkāpumiem Ķīnā, jo īpaši Siņdzjanā un Tibetā, un mudināt Ķīnas iestādes nodrošināt jēgpilnu piekļuvi attiecīgajiem reģioniem un nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot uiguru zinātnieku un Saharova balvas 2019. gada laureātu *Ilham Tohti*;

j) izskatīt atsevišķus gadījumus, kad Eiropas pilsoņi Ķīnā tiek turēti tā dēvētajā administratīvajā apcietinājumā, piemēram, Zviedrijas izdevējs *Gui Minhai*, un izmantot visus diplomātiskos kanālus, lai izdarītu spiedienu un viņu atbrīvotu;

k) izrādīt solidaritāti ar pilsonisko sabiedrību Ķīnā un Honkongā un ciešā sadarbībā ar starptautiskajiem partneriem paātrināt Eiropas cilvēktiesību satvara īstenošanu, piemērojot sankcijas, kas būtu līdzīgas Magņitska sarakstam, tostarp izmantot ārvalstu aktīvu iesaldēšanu un vīzu ierobežojumus personām, kas iesaistītas cilvēktiesību pārkāpumos, ietverot politisko lēmumu pieņēmējus Honkongā;

l) sadarbībā un koordinācijā ar līdzīgi domājošiem partneriem identificēt un apturēt jebkādas iespējas, kas pašlaik veicina Ķīnas Tautas Republikas (ĶTR) transnacionālos represiju centienus, tostarp Eiropas Savienībā un jo īpaši represijas, kas vērstas pret diasporas kopienām;

m) pārskatīt Honkongas autonomo statusu, ņemot vērā Nacionālās drošības likumu un ĶTR izdarītos starptautisko saistību pārkāpumus, tostarp Ķīnas un Lielbritānijas kopīgās deklarācijas pārkāpumus, Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām pārkāpumus, principa "viena valsts, divas sistēmas" neievērošanu un Honkongas autonomijas un opozīcijas līderu, arī pilsoniskās sabiedrības pārstāvju, apspiešanu;

n) nosodīt Ķīnas iestāžu mēģinājumus vērsties pret Honkongas diasporas kopienām Eiropas Savienībā un aicināt dalībvalstis apturēt izdošanas līgumus ar ĶTR un Honkongu;

Eiropas stratēģiskās autonomijas nodrošināšana attiecībās ar Ķīnu, mazinot risku

o) cieši sadarboties, lai veicinātu dalībvalstu vienotu pieeju Ķīnai, un stiprināt ES stratēģisko autonomiju, lai Eiropa spētu aizstāvēt savas vērtības un ekonomiskās intereses, kā arī globālo uz noteikumiem balstīto kārtību;

p) strādāt pie atjaunotas, pārliecinošas un saskaņotas ES pieejas Ķīnai, kas veidotu attiecības ar ĶTR visas ES interesēs un pilnībā ņemtu vērā izaicinājumus, kas izriet no ĶTR kā globāla aktora izaugsmes un aizvien represīvākās iekšpolitikas un uzstājīgākās ārpolitikas;

q) stiprināt ES ekonomisko autonomiju, nodrošināt savstarpēji izdevīgas ekonomiskās attiecības un novērst sensitīvu tehnoloģiju izmantošanu militāriem mērķiem, ko var panākt, ja mazina tirdzniecības plūsmu risku un ierobežo kritiska mēroga atkarību no ĶTR, vienlaikus izvairoties no izolācijas vai noslēgšanās;

r) šajā kontekstā strauji īstenot Eiropas ekonomiskās drošības stratēģiju un labāk izmantot mūsu esošos tirdzniecības instrumentus, lai līdz minimumam samazinātu riska mazināšanas negatīvo ietekmi uz Eiropas ekonomiku un nodrošinātu ciešu saskaņotību ar līdzīgi domājošiem partneriem visā pasaulē, piemēram, mūsu transatlantiskajiem partneriem un partneriem Dienvidaustrumāzijā;

s) strādāt pie koordinētākas pieejas kritiskās infrastruktūras aizsardzībai ES līmenī;

t) nodrošināt lielāku koordināciju un sadarbību starp līdzīgi domājošiem partneriem kopīgu interešu jautājumos, jo īpaši, bet ne tikai tādās jomās kā stratēģiskās atkarības, ekonomiskais spiediens, politiska iejaukšanās un dezinformācija, un veicināt noteikumos balstītu multilaterālismu un demokrātisko valstu stratēģisko solidaritāti;

u) uzsvērt, ka ES "vienas Ķīnas politika" joprojām ir pamats mūsu sadarbībai gan ar ĶTR, gan Taivānu, taču vienlaikus jāuzsver arī ES un Taivānas ciešāku saikņu pozitīvā ietekme;

v) pārskatīt ES attiecību veidošanas politiku ar Taivānu un kopā ar līdzīgi domājošiem partneriem arī turpmāk atbalstīt demokrātiju Taivānā; šajā kontekstā mudināt uz ciešāku informācijas apmaiņu starp Parlamentu un tā kolēģiem Taivānā;

w) nodrošināt, ka *status quo* Taivānas šaurumā netiek mainīts ar spēku vai piespiedu kārtā, un atbalstīt iniciatīvas, kuru mērķis ir veicināt dialogu, sadarbību un uzticības veidošanu starp abām pusēm; sagatavot scenārijos balstītu stratēģiju iespējamo drošības problēmu risināšanai Taivānas šaurumā;

x) Eiropas Ārējās darbības dienesta ietvaros izveidot Tālo Austrumu Stratēģiskās komunikācijas operatīvo grupu, kuras uzdevums būtu identificēt, monitorēt un apkarot Ķīnas īstenotos dezinformācijas centienus un nacionālā mērogā specifiskas darbības;

y) pilnībā izmantot stratēģiju *Global Gateway* kā instrumentu, ar ko pastiprināt ES

iesaisti un uzņēmējdarbības attiecības ar partneriem no jaunattīstības valstīm un nodrošināt alternatīvu Ķīnas rosinātām ārvalstu investīciju stratēģijām;

2. uzdod priekšsēdētājai šo ieteikumu nosūtīt Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, un informēšanas nolūkā Ķīnas Tautas Republikas valdībai.